Annus I. - Vol. I. Die 15 Octobris 1909 Num. 19

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

LITTERAE APOSTOLICAE

I

SODALITAS AB INFANTE IESU, BETHLEHEM ERECTA APUD FRATRES SCHOLARUM CHRISTIANARUM, ARCHISODALITAS RENUNTIATUR CUM FACULTATE AGGREGANDI.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Pia Fratrum congregatio, a Scholis christianis nuncupata, tot tantisque nominibus optime de re catholica merita, in generali capitulo, habito anno MDCCCCV, votum emisit omnino salutare ac frugiferum, ut in omnibus scholis eiusdem congregationis institueretur canonice pium sodalitium Iesu infanti dicatum. Propositus est huic sodalitio finis, impetrandi, fusis divino Infanti precibus, uberiores gratias ac caelestia praesidia omnibus infantibus, ac potissimum iis, qui ad scholas celebrandas coguntur, in quibus nulla eis christianae doctrinae notio traditur, imo malis artibus ab ea arcentur. Praeterea statutum est, ut eidem sodalitio, non solum memoratae congregationis scholarum alumni, sed quotquot reperiuntur in toto christiano orbe parvuli catholici, aggregari rite quirent. Hoc autem votum exsequi cupiens dilectus filius Evagrius Frater Palaestinae ditionis Provincialis, Bethlehem in oppido, ubi Infans natus est, sacellum exstruxit, ipsi Iesu infanti dicatum, a Hierosolymitano Patriarca probatum atque benedictum, ipsoque in sacello erigendum curavit sodalitium pariter ab infante Iesu nuncupatum, quod postea sancta haec Apostolica Sedes pluribus indulgentiis privilegiisque locupletavit. Nunc, eadem beneficia extendere exoptans ad alias scholas infantium, ipse Frater Provincialis, gravissimo Hierosolymitani Patriarchae

suffragio roboratas preces Nobis humiliter exhibet, ut memoratum sodalitium ad archisodalitatis gradum evehere dignemur, cum facultate aggregandi alias nominis eiusdem societates, illisque indulgentias ac privilegia, quibus idem pollet, communicandi. Nos vero, probe noscentes, id summopere decere, nimirum, ut sodalitas, canonice instituta in oppido Christi Domini natali celeberrimo, iure meritoque habeatur veluti centrum ac mater aliarum omnium nominis ipsius sodalitatum, votis his annuendum, quantum in Domino possumus, existimamus. Itaque, motu proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium vi, sodalitatem, titulo infantis Iesu, canonice in oppido Bethlehem Palaestinae, cura congregationis Fratrum Scholarum christianarum institutam, in archisodalitatem, cum solitis privilegiis, perpetuum in modum erigimus atque constituimus; eamque esse volumus centrum ac matrem praesentium ac futurarum omnium, in universo catholico orbe, nominis ipsius sodalitatum. Quare, apostolica similiter auctoritate, moderatori eiusdem infantis Iesu archisodalitatis, aliisque illius praepositis, praesentibus ac futuris, perpetuo concedimus, ut iidem, servatis forma ac tenore constitutionis Clementis PP. VII rec. mem. Nostri praedecessoris, aliarumque apostolicarum ordinationum, quae hac super re editae fuerunt, aggregare sibi possint alias omnes eiusdem nominis atque instituti societates, quae in universo catholico orbe canonice erectae reperiantur in praesens, vel erigantur in posterum: illisque similiter communicare queant omnes et singulas indulgentias et privilegia, quibus archisodalitas mater pollet ex Apostolicae Sedis concessionibus, et quae sint aliis communicabiles. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque, ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die XXVI Iulii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

L. ✠ S. R. CARD. MERRY DEL VAL, *a secretis Status.*

II

CONFRATERNITAS IMMACULATAE CONCEPTIONIS AC DEFUNCTORUM IN DIOECESI NUSCANA DECORATUR TITULO ARCHISODALITATIS AD HONOREM.

PIUS PP. X

Ad perpetuam rei memoriam. — Pias sodalitates ad pietatis et christianae caritatis opera exercenda institutas, quae tum vetustate, tum sodalium numero ac frequentia, tum susceptorum operum laude prae ceteris commendantur, Romanorum Pontificum decessorum Nostrorum vestigiis insistentes, perhonorificis titulis ornare satagimus. Iamvero, cum Nuscanae dioecesis Vicarius capitularis supplices Nobis preces humiliter adhibuerit, ut confraternitatem, titulo Immaculatae Conceptionis ac Defunctorum illa in dioecesi iam inde ab anno MD, uti asseritur, erectam, ad archisodalitatis gradum evehere, de apostolica benignitate, dignaremur; Nos, probe noscentes, societatem ipsam, actuoso provehendae religionis studio florere, votis his annuendum, quantum in Domino possumus, existimavimus. Quae cum ita sint, amplissimis etiam suffragiis permoti Cardinalis sacrae Congregationi Concilii Praefecti, confraternitatem ab Immaculata Conceptione et a Defunctis, in dioecesi Nuscana institutam, apostolica Nostra auctoritate, praesentium vi, perpetuumque in modum, titulo honoris tantum, ad archisodalitatis dignitatem provehimus, quin tamen facultate polleat cognomines societates sibi aggregandi. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque, ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die XXXI Iulii MCMIX, Pontificatus Nostri anno sexto.

L. ✠ S. R. CARD. MERRY DEL VAL, *a secretis Status.*

III

INDULGENTIAE ET PRIVILEGIUM ALTARIS CONCEDUNTUR INSTITUTIS RELIGIOSIS PARISIENSI, VERSALIENSI ET TOLOSANO ANCILLARUM MARIAE.

PIUS PP. X

Ad futuram rei memoriam. — Benigne piis precibus annuentes, quas Nobis dilecta in Cristo filia hodierna Superiorissa religiosarum Sororum, quibus Ancillae Mariae nomen, exhibuit, de omnipotentis Dei misericordia et SS. Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, per praesentes apostolicas litteras, omnibus et singulis religiosis Sororibus Instituti ipsius, degentibus in piis domibus civitatum Parisiensis, Versaliensis et Tolosanae, nec non una cum ipsis in dictis domibus cohabitantibus mulieribus, si vere poenitentes, et confessae ac S. Synaxi refectae, quotannis, festivitate Annuntiationis B. M. V., die XI februarii mensis, ac die VIII Decembris, a primis vesperis usque ad occasum solis, proprium respectivae domus sacellum devote visitent, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, quo ex iis die id agant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus christifidelium, quae Deo in caritate coniunctae ab hac vita migraverint per modum suffragii applicari possint, misericorditer in Domino concedimus et largimur. Insuper volumus, apostolica similiter Nostra auctoritate, praesentium tenore, ut in singulis oratoriis supradictarum dictae congregationis piarum domorum unicum altare, vel si plura exsistant. maius, apostolico Missarum pro defunctis privilegio ita polleat, ut quandocumque sacerdos aliquis saecularis, vel cuiuslibet Ordinis regularis, Missam pro anima cuiuscumque ex praedictis Sororibus ibidem celebraverit, idem Sacrum ei piandae animae, pro qua celebratum fuerit, perinde suffragetur ac si foret ad privilegiatum altare rite litatum. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent, exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XI Augusti MCMIX, Pontificatus Nostri anno septimo.

L. ✠ S. R. CARD. MERRY DEL VAL *a secretis Status.*

IV

APPROBANTUR ET CONFIRMANTUR NOVAE CONSTITUTIONES ORDINIS FRATRUM MINORUM S. FRANCISCI CAPUCCINORUM.

PIUS PP. X

Ad perpetuam rei memoriam. — Vicarium Pastoris aeterni munus, divinae Providentiae nutu, quamquam nullo Nostro merito, gerentes, probe intelligimus Nostrum esse, cum dominicum gregem universum diligenter veritatis gratiaeque nutrire pabulo, tum praecipuo fovere studio eam gregis electam partem, quae in Religiosorum Ordinibus consistit. Iamvero, ut decessoris Nostri Gregorii XVI verbis utamur « ex multis « religiosis Familiis, quae paterni Nostri animi merentur curam, inclytus « profecto Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum Ordo postulat « atque efflagitat, ut in illius commodum procurandum ac splendorem « tuendum omnem Nostram operam conferamus; ex quo quam plurimi « semper prodiere viri, doctrina, religione, pietate, sanctitate, litteris vel « maxime praestantes, et de catholica Ecclesia, deque hac Apostolica « Sede tot sane nominibus optime meriti ». [1] Equidem hunc Ordinem, ut alius Decessor illustris ait, « dum in minoribus essemus, ea qua par erat « veneratione prosequebamur; in hac vero sacrosancti Apostolatus spe- « cula constituti, maioribus apostolicae Nostrae charitatis benignitatisque « testimoniis complecti gestimus, considerantes maxime, quanta et quam « luculenta christianae pietatis et perfectionis exempla, cum sacrarum « splendore atque aeterna animarum salute coniuncta, ab initio in catholica « Ecclesia ita in dies proferant religiosissimi illius Ordinis alumni, ut « nihil orthodoxos acatholicosque vicissim vehementius perstringat, et ad « saniorem mentem reducat, quam celeberrimi Instituti inita cum au- « sterioris vitae sanctimonia ratio, et christianarum virtutum semita, prius « per eosdem alumnos quam diutissime trita, deinde aliis exemplo et « verbo indicata ». [2] — Huius benevolentiae charitatisque Nostrae erga Franciscales Capulatos profitendae datur nunc Nobis libentibus occasio, cum constitutiones Ordinis, iussu Nostro in generalibus comitiis accurate recognitas, easque novis Ecclesiae legibus institutisque atque his temporibus congruenter emendatas, dilectus filius Pacificus a Seiano, Minister generalis, Nobis exhibuit. Qua quidem in re id servari iussimus, quod

[1] Litt. *In Sublimi*, 16 Mart. 1838.

[2] Benedict. XV, Litt. *Inclytum*, 2 Mart. 1743.

Leo XIII fec. rec. edixerat: « Illud est munus pietatis huius maternae « (Ecclesiae) maxime proprium, accommodare sapienter leges, quoad fieri « potest, ad tempora, ad mores, et in praecipiendo exigendoque summa « semper aequitate uti. Atque huiusmodi consuetudine charitatis simul « et sapientiae efficitur, ut immutabilitatem doctrinae absolutam et sem- « piternam cum prudenti disciplinae varietate Ecclesia coniungat ». [1] Confecto igitur, quod dilectis filiis mandavimus negotium, Nos et gaudemus Nobis et praeclaro Capulatorum Ordini gratulamur vehementer; praesertim quia hoc opere videmus opportune cautum, ut Assisiensis Patriarchae spiritum Sodales integrum custodiant, maximeque ad *rigidam innocentiam, altas magnificasque virtutes quibus ille ad miraculum eluxerat,* [2] animose ac severe imitandas excitentur: quae quidem huius Franciscani Instituti propria quaedam est et peculiaris laus. Ita Fratres Capulatos non uno successionis iure legitimos S. Francisci heredes et filios, veros Fratres Franciscales, proprii nominis Fratres Minores dicimus et habemus et ab omnibus haberi volumus, quales semper Romani Pontifices ipsos habuerunt. Neque enim quisquam in dubium vocaverit, Capulatorum Familiam usque ab initio fuisse et esse Fratrum Minorum Ordinem eodem prorsus iure ac geminas alias Franciscalium Familias; ipsiusque caput, non secus ac ceteros Fratrum Minorum summos antistites, vere dici et esse generalem Ministrum, eumdemque pro suis fratribus successorem S. Francisci legitimum: quandoquidem constat, huius Familiae propaginem cum stirpe Seraphici Patris aptam omni tempore connexamque fuisse. Ergo, quod Urbanus VIII affirmavit, Minores Capulatos *ex vera et numquam intermissa S. Francisci linea originem trahentes, semper sine aliqua interruptione Seraphicae Regulae continuasse observantiam,* [3] hoc sane de iis praedicari hodieque debet. Quare legitimum eorum Instituti disciplinaeque ius libenter Nos agnoscimus et ratum habemus. Optabile vero est, ut quam diximus esse propriam ipsorum notam, imitationem scilicet severiorem quamdam Francisci Patris, eam perpetuo incorruptam retineant: proptereaque perseverent, cum summa erga Apostolicam hanc Sedem obedientia et fide, summum evangelicae paupertatis ac perfectionis cultum studiumque coniungere. Huc admodum spectare constitutiones rite recognitas et emendatas Ordinis cernimus: quarum quidem approbationem Nobismet ipsis reservavimus. Itaque, nonnullis venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in consilium adhibitis, Nos, motu

[1] Constit. *Misericors Dei Filius.*

[2] Constit. *Felicitate quadam.*

[3] Latt. *Salvatoris,* 28 Iun. 1627.

proprio et certa scientia, de Apostolicae potestatis plenitudine, harum vi litterarum, Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum constitutiones tum latino tum italico sermone perscriptas cum omnibus et singulis quae continent, in perpetuum approbamus et confirmamus, approbatasque et confirmatas declaramus, praecipientes universis et singulis ex ea Familia Fratribus, ut easdem habeant tamquam propria statuta, quibus in omnibus obtemperare debeant. — Praesentes vero litteras et quaecumque in ipsis habentur nullo inquam tempore de subreptionis, aut obreptionis, sive intentionis Nostrae vitio, aliove quovis defectu notari vel impugnari posse: sed semper validas et in suo robore fore et esse, atque ab omnibus cuiusvis gradus et praeeminentiae inviolabiliter in iudicio et extra observari debere, decernimus, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate vel praetextu, scienter vel ignoranter contigerit attentari, declarantes: contrariis non obstantibus quibuscumque etiam speciali mentione dignis: quibus omnibus ex plenitudine potestatis, certa scientia et motu proprio quoad praemissa expresse derogamus et derogatum esse declaramus; mandantes praesertim ut ea quae de electionibus in his constitutionibus capite octavo sancita sunt, inviolate serventur in omnibus Ordinis Provinciis, sublatis quibuscumque privilegiis, sive personis sive Provinciis hac super re ab Apostolica Sede concessis.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die VIII Septembris MCMIX, in festo Nativitatis Deiparae, Pontificatus Nostri anno septimo.

PIUS PP. X

V

PRAEFECTURA APOSTOLICA A DELTA NILI NUNCUPATA IN VICARIATUM APOSTOLICUM ERIGITUR.

PIUS PP. X

Ad futuram rei memoriam. — Quae rei sacrae procurationi melius gerendae faciant, et quae catholico nomini aeternaeque fidelium saluti, bene, prospere feliciterque eveniant, ea ut sollicito studio comparemus, Nos movet supremi munus Apostolatus, quo in terris, licet immeriti, fungimur. Iamvero, cum Superior generalis Societatis Lugdunensis Missionum ad Afros Nos enixis precibus flagitaverit, ut, inspecto prospero statu reique catholicae incremento in Praefectura Apostolica Delta Nili appellata, missionariis suis concredita, illam in Vicariatum Apostolicum erigere dignaremur; Nos, collatis consiliis cum venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis, atque omnibus

rei momentis diligenter perpensis, votis hisce annuendum existimavimus. Quae cum ita sint, motu proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium vi, Prefecturam Apostolicam, a Delta Nili appellatam, missionariis concreditam Societatis Lugdunensis Missionum ad Afros, in Vicariatum Apostolicum erigimus; et statuimus, ut novus ipse Vicariatus tum titulum retineat a Delta Nili cum eadem confinia, quibus hodierna Praefectura continetur. Decernentes praesentes litteras firmas, validas atque efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die XVII Septembris MCMIX, Pontificatus Nostris anno septimo.

L. ✠ S. R. CARD. MERRY DEL VAL, *a secretis Status.*

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS

ADRIEN.

I

DECRETUM QUO CURIA EPISCOPALIS ADRIENSIS TRANSFERTUR IN CIVITATEM RODIGIENSEM, IBIQUE STATUITUR ORDINARIA IPSIUS EPISCOPI COMMORATIO.

Ea semper fuit ratio disciplinae in Ecclesia, ut necessitati et commoditati christianae plebis dioecesium circumscriptionem, regiminis modum aliaque huiusmodi iuxta temporum et locorum adiuncta opportunius aptaret. Iamvero, ad Adriensem diocesim quod attinet, ex pluribus actis et documentis ad Apostolicam Sedem hucusque delatis facile patuit, plura saepius oriri incommoda ex eo quod non in eodem loco et episcopalis Curia consistat, et Episcopus plerumque resideat. Omnibus itaque mature perpensis, et iuxta votum quod Emi Patres, apostolicis visitationibus examinandis praepositi penes S. Congregationem Concilii, iampridem emi-

serant, sacra haec Congregatio Consistorialis ea quae sequuntur decernere statuit: 1.° sedes et cathedra episcopalis Adriensis, antiquitate virisque illustribus conspicua, in Adriensi civitate incolumis semper servetur; 2.° firma manente Episcoporum obligatione maiores per annum functiones peragendi penes cathedralem ecclesiam Adriensem, servatisque aliis omnibus sedis Adriensis iuribus et privilegiis, Episcopi tamen, prout peculiares rationes exigunt ac praesertim succrescentium in spem dioecesis clericorum assidua vigilantia, in civitate Rodigiensi ordinariam commorationem habeant; 3.° denique, ad maiorem cleri populique dioecesis commoditatem, Rodigium pariter Curiae episcopalis officia cum archivo transferantur. Quae quidem omnia SSmus D. N. Pius PP. X, totius rei bene conscius, auctoritate sua confirmavit, ac praesens edi iussit consistoriale decretum, in tabulario huius sacrae Congregationis perpetuo adservandum. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus sacrae Congregationis Consistorialis, die 7 Iulii 1909.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*

L. ✠ S. Scipio Tecchi, *Adsessor.*

II

CIVITAS ADRIENSIS CUM SUBURBIO SUBIICITUR INTERDICTO GENERALI, LOCALI ET PERSONALI, OB SACRILEGAM AGGRESSIONEM EPISCOPI ADRIENSIS OCCASIONE DATAE EXSECUTIONIS SUPRARELATI DECRETI.

Pervenuta a questa sacra Congregazione Concistoriale la notizia della sacrilega aggressione, alla quale fu esposto il venerando Vescovo di Adria, Mons. Tommaso Pio Boggiani, il Santo Padre dolorosamente commosso per la colpa gravissima, di cui si è fatta rea tanta parte del popolo di Adria, a salutare punizione, per quindici giorni da computarsi dal giorno della pubblicazione del presente decreto, intima la pena dell'interdetto generale locale e personale alla città e al suburbio di Adria.

Per tale censura è proibita nelle chiese di Adria e di Tomba, 1.° la celebrazione della S. Messa con tutte le altre sacre funzioni, 2.° il suono delle campane, 3.° la pubblica amministrazione dei Sacramenti, e 4.° i funerali solenni. — È permesso soltanto, 1.° l'amministrazione del Battesimo ai bambini, e degli altri Sacramenti col SS. Viatico agli infermi, 2.° la privata celebrazione dei matrimoni, 3.° una sola Messa alla settimana per la rinnovazione della SSma Eucaristia.

Si avverte poi che, se gravemente peccano i violatori dell'interdetto, i sacerdoti incorrerebbero nella irregolarità.

Per ordine poi di Sua Santità, nella Domenica 10 Ottobre, in tutte le altre parrocchie della diocesi si faranno pubbliche preghiere di penitenza per implorare le divine misericordie sui colpevoli.

Roma, dalla sacra Congregazione Concistoriale, 30 Settembre 1909.

G. Card. De Lai, *Segretario.*

L. ✠ S.

Scipione Tecchi, *Assessore.*

S. CONGREGATIO CONCILII

I

BELLOVACEN.

LEGATORUM PIORUM

DE ONERE CERTIORANDI EPISCOPUM DE LEGATIS AD PIAS CAUSAS

Die 7 Augusti 1909

Episcopus Bellovacensis litteris diei 21 Martii 1909, inter alia, sequens dubium proposuit huic S. Congregationi dirimendum: *utrum sacerdotes vel laici possint, inscio Ordinario, legata ad pias causas recipere eorumque administrationem gerere ac respectiva onera implere.*

Emi Patres S. Congregationis Concilii, exquisito Consultoris voto reque sedulo perpensa, in plenis comitiis diei 7 Augusti 1909, respondendum censuerunt: *Omnes, sive sacerdotes sive laicos, quorum fidei concredita sunt legata ad pias causas, teneri de hoc quamprimum certiorem reddere Episcopum, qui ius habet vigilandi super administrationem et consulendi securitati eorumdem legatorum.*

Facta vero, die 9 Augusti insequenti, de his omnibus relatione SSmo, Sanctitas Sua resolutionem Emorum Patrum adprobare dignata est.

L. ✠ S. Iulius Grazioli, *Subsecretarius.*

II

BREDANEN.

ELEEMOSYNAE SECUNDAE MISSAE

INDULGETUR AD SEPTENNIUM UT SACERDOTES SACRUM ITERANTES ELEEMOSYNAM SECUNDAE MISSAE EPISCOPO BREDANENSI RELINQUANT AD CAUSAS PIAS.

Die 7 Augusti 1909

Rescripto S. Congregationis de Propaganda Fide, 15 Octobris 1863, Ordinariis Missionum tributa est facultas indulgendi, ut sacerdotes sibi subditi Missam iterantes etiam pro secunda Missa eleemosynam percipere possint. Hac facultate Episcopus Bredanensis in Hollandia usus est in favorem parochorum, quibus facultas binandi necessaria esset, quique stipendio pro secunda Missa ad honestam sustentationem opus haberent. Cum autem dioecesis Bredanesis post constitutionem *Sapienti consilio* non amplius subsit iurisdictioni S. C. de Propaganda, idem Episcopus die 26 Aprilis 1909 humiliter petiit, ut iam cessatae ex nova ordinatione facultatis prorogatio benigne concedatur, atque condonentur stipendia pro secunda Missa a nonnullis parochis bona fide hucusque percepta.

Indultum vero, de quo fit mentio, est sequentis tenoris: « A sacra Con-
« gregatione christiano nomini propagando non semel per Sacrorum Anti-
« stites in locis Missionum degentes quaesitum est, an duplex stipendium
« percipere liceat sacerdotibus, qui duas in eadem die Missas celebrare
« iustis de causis permittuntur. Ut igitur in eiusmodi re omnis dubitationi
« locus a Missionibus auferatur, visum est expedire eam promulgare re-
« gulam, quam constanter tenuit sacra Congregatio Emorum Patrum Con-
« cilii Tridentini interpretum; videlicet ex praxi generali presbyteris non
« concedi eleemosynam recipere pro secunda Missa, etiamsi de illis agatur
« qui parochiali munere instructi ideo stipendium pro Missa nequeunt
« obtinere, quod eam pro populo applicare teneantur. Porro huiusmodi
« regula recentem obtinuit confirmationem a SSmo D. N. Pio PP. IX in
« una *Cameracensi* die 25 Septembris 1858. Etsi vero sacri Consilii mens
« ea sit, ut norma praedicta omnibus locorum Ordinariis innotescat, ac
« generatim servetur in praxi, quo videlicet a ministerio sacerdotali quod-
« libet periculum aut species simoniae turpisve quaestus arceatur; cum
« tamen specialia sint in nonnullis Missionibus rerum ac personarum
« adiuncta, cumque difficultates non paucae oriri possent si regula de qua
« agitur nullam omnino exceptionem pateretur; SSmus D. N. Papa benigne

« decernere dignatus est, ut Ordinariis Missionum facultas impertiatur, « quemadmodum per praesentes litteras eisdem tribuitur, indulgendi ut, « iusta et gravi causa intercedente, sacerdotes sibi subditi etiam pro se- « cunda Missa in eadem die celebranda stipendium percipere possint ac « valeant ».

Consultor, rogatus de sua sententia, sequentia consideranda subiecit. Nulla videtur adesse difficultas pro concedenda secunda parte petitionis: siquidem hi parochi ut refert Episcopus, ex inadvertentia processerunt: aliunde in casu non agitur de parochis praepositis duabus paroeciis, qui proinde secundam Missam pro populo etiam applicare tenentur, sed de parochis qui unam tantum Missam pro populo applicant, et pro hisce valere potest responsum datum a S. C. Concilii die 25 Septembris 1858 in *Cameracen. – Missae pro populo* ad VI dubium: « an et quomodo conce- « denda sit absolutio quoad praeteritum »; nempe: « celebrata unica Missa « ab unoquoque, *affirmative*, facto verbo cum SSmo ».

Verum longe alia res est quoad primae partis petitionem. Revera concessio facta Ordinariis Missionum fuit in via extraordinaria et per exceptionem, seu ex specialibus rerum ac personarum adiunctis. Id patet ex supra relatis litteris circularibus S. C. de Propaganda Fide. Ergo regula est quod pro aliis locis iuri communi obnoxiis hae facultates non tribuantur, idque, ut ibidem observatur, ad arcendum a ministerio sacerdotali quodlibet periculum aut speciem simoniae turpisve quaestus. Iam vero dioecesis Bredanensis, ex constitutione *Sapienti consilio*, ut locus Missionum amplius considerari nequit. Neque prodesset expendere, motiva factae concessionis seu adiuncta specialia etiam nunc persistere; dicta enim adiuncta taxative pro locis Missionum fuere admissa, et ex adverso nemo est qui non videat consectaria, quae sequerentur ex concessione facienda Episcopo Bredanensi: omnes enim alii Episcopi in iisdem conditionibus positi, ad S. Sedem facile recurrerent pro eadem gratia obtinenda, et ita regula tantâ prudentiâ et cautelâ statuta penitus everteretur.

Animadvertendum praeterea, quod indultum S. C. de Propaganda Fide pro locis Missionum, si eius littera inspiciatur, non videtur attingere parochos binantes, qui primam Missam pro populo applicant, et aliam gratis celebrant, sed simplices sacerdotes binantes, qui petunt stipendium etiam pro secunda Missa, uti ex citatis litteris circularibus patet: « *etiam* « pro secunda Missa in eadem die celebranda stipendium percipere pos- « sint et valeant ». Episcopus Bredanensis hac facultate usus est in favorem suorum parochorum binantium, relate ad stipendium pro secunda Missa. Nunc eam sibi prorogari petit ampliori quodam modo, non in favorem tantum parochorum, sed generice « in favorem sacerdotum suae

« dioecesis qui facultate binandi gaudent, et stipendio pro secunda Missa « ad honestam sustentationem opus habent ». Profecto, si non litteraliter, saltem analogice sub dicto indulto etiam parochi binantes relate ad stipendium quoad secundam Missam comprehendi possunt, cum ratio paupertatis etiam pro ipsis in locis Missionum urgere possit. Attamen negari non potest, quod indultum pro simplicibus sacerdotibus binantibus est gravius, cum hi in hypothesi duplex percipiant stipendium, e contra vero parochi unicum tantum, quia primam Missam pro populo applicare debent. Dicta autem comprehensio nequaquam videtur posse produci ad parochos duabus paroeciis praepositos; hi enim utramque Missam pro populo applicare tenentur.

Item praefata extensio ad parochos binantes in locis Missionum videtur erui etiam posse, ratione contrariorum, ex prohibitione facta tum ipsis tum aliis simplicibus sacerdotibus de perceptione stipendii pro secunda Missa. De hac prohibitione sermo est primo in citatis litteris: « Ex « praxi generali presbyteris non concedi eleemosynam recipere pro se- « cunda Missa, etiamsi de illis agatur qui parochiali munere instructi ideo « stipendium pro prima Missa nequeunt obtinere, quod eam pro populo « applicare teneantur ». Haec prohibitio secundo firmatur ex decisione causae supra citatae *Cameracen.:* nam, propositis dubiis: « II. an paro- « chus, qui in una eademque paroecia bis eadem die celebrat, utramque « Missam populo sibi commisso gratis omnino applicare teneatur in casu; « III. an vicarii aut alii sacerdotes curam animarum non habentes, si « quando bis in die celebrent...., secundam et ipsi Missam populo gratis « applicare teneantur in casu »; S. Congregatio respondit: « ad II. *Nega-* « *tive*, firma prohibitione recipiendi eleemosynam pro secunda Missa; ad « III. *Negative*, quatenus curam animarum non habeant, firma semper prohibitione recipiendi eleemosynam pro secunda Missa ». De origine huius prohibitionis conferri potest Many (*Praelect. de Missa*, pag. 15), qui refert, usque ad dimidium saeculi XIX auctores de hac prohibitione siluisse: quin imo addit, anno 1858, in pluribus Galliae dioecesibus sacerdotes binantes solitos fuisse percipere, licet bona fide, stipendium pro secunda Missa, uti videre est in folio citatae *Cameracen.* Verum, quidquid de hoc sit, nunc certa et generalis est regula, non permitti accipere eleemosynam vel stipendium sub quocumque praetextu pro secunda Missa.

Aliquando eleemosynae perceptio pro secunda Missa conditionate permittitur, ut nempe stipendium perceptum cedat in favorem alicuius pii operis, v. g. seminarii aut scholarum catholicarum, numquam vero de stipendio hoc frui potest ipse celebrans: tantum ex gravibus motivis locus est exceptioni pro locis Missionis. Ex hucusque dictis itaque liquidum

est, quod preces Episcopi Bredanensis benigno favore recipi non possint, eo vel magis quod generali modo proponuntur, nullo speciali motivo munitae, et insuper magis ampliatae, quatenus nempe facultas prius parochis concessa extendi petitur in posterum ad simplices sacerdotes binantes.

Neque latet singularis casus de Episcopo, qui obtinuit vivae vocis oraculo, die 6 Decembris 1886, a Leone XIII facultatem permittendi parochis pauperibus suae dioecesis perceptionem stipendii pro secunda Missa binata ad eorum sustentationem, et hoc absque temporis limite, seu durante toto sui episcopatus tempore. Quinam vero fuerit hic Episcopus, vel quae dioecesis tam singulari privilegio ditata, latet omnino: neque omnino datum fuit cognoscere specialia motiva, quae animum Pontificis moverunt ad tam singulare privilegium elargiendum. Cfr. Votum Consultoris S. C. Concilii in *Bononien.*, 2 Nov. 1907. Hinc nihil ex eo argui potest favore Episcopi Bredanensis. Quin imo, si res intimius spectetur, citatur casus videtur potius refragari postulationi. Ex facto enim quod imposita est non revelatio nominis Episcopi concessionarii vel dioecesis, portendi licet, ideo Pontificem hoc voluisse, ne forte eveniret, ut Episcopi de hoc edocti pro simili concessione insisterent ad succurrendum inopiae parochorum suae dioecesis.

Id tamen non importat, quod sit prohibita quaecumque retributio, etiam ex titulo extrinseco, puta laboris, incommodi ex longo itinere pro secundae Missae celebratione, et alia huiusmodi. Hoc evidenter deducitur et firmatur ex resolutione edita a S. C. Concilii in causa *Treviren.*, die 23 Martii 1881. Sane Episcopus sequentia dubia proposuerat: « I. « utrum parochi qui, ut menti fundatorum fiat satis, diebus dominicis et « festis binantes, obtenta facultate, dicunt Missam, et pro fundatoribus « *primissariarum* (quae beneficia ob exiguitatem redituum et penuriam « sacerdotum plerumque proprio carent sacerdote) applicant, salarium ex « fundo *primissariarum* pro peculiari labore percipere possint; II. utrum « parochi qui pro necessitate circumstantiarum diebus dominicis et festis « bis celebrant, tradita simul doctrina christiana, pro peculiari labore et « industria certum salarium annuum a parochianis oblatum percipere va- « leant »; sacra Congregatio propositis dubiis sequens responsum dedit, nempe: « posse permitti, prudenti arbitrio Episcopi, aliquam remunera- « tionem intuitu laboris et incommodi, exclusa qualibet eleemosyna pro « applicatione Missae ». Haec theoretice clara sunt: verum cum in praxi difficultates exoriri possint, ad diiudicandum quando huiusmodi retributiones induant naturam stipendii vel potius compensationis ex titulo extrinseco, res remittenda est prudenti arbitrio Episcopi, ad tramitem allatae decisionis.

Insuper animadvertendum, ex facta prohibitione perceptionis eleemosynae pro secunda Missa, non sequi quod ea non possit applicari pro satisfactione alicuius obligationis, puta ex voto, ex fidelitate et etiam ex iustitia. Prohibitio tantum locum habet quando ex eiusmodi applicatione, directe sive indirecte, aliquid percipitur quod rationem habeat stipendii. Sic, exempli gratia, plures exstant sacerdotum associationes, in quibus omnes obligantur, quoties unus ex his decedat, pro eo Missam applicare: si qui forte ex ipsis binandi privilegio fruuntur, possunt contractae obligationi, licet ex iustitia, satisfacere applicando secundam Missam: uti a S. C. Concilii resolutum fuit in causa *Vivarien.*, die 5 Martii 1887. E contra, si parochus impeditus, puta ex infirmitate, non potuit die dominica pro populo applicare, non potest, si habeat facultatem binandi, dominica sequenti supplere factae omissioni, applicando secundam Missam pro populo, et sic utramque; id pariter decisum fuit in allegata causa. Ratio est, quia parochi pro hisce Missis, sicuti pro aliis oneribus pastoralibus, ad instar stipendii fructus ex proprio beneficio percipiunt.

Hisce omnibus perpensis, Emi Patres S. C. Concilii, in plenario coetu habito die 7 Augusti 1909, respondendum censuerunt:

Ad mentem. Mens est: « Praevia sanatione et condonatione a die 3 « Novembris 1908, pro facultate ad septennium ut Sacrum iterantes ap- « plicent secundam Missam ad mentem Episcopi, qui eleemosynas acci- « piet ut eas eroget in causas pias, praesertim in favorem sacerdotum pau- « perum, non exclusis Sacrum iterantibus, quatenus subsidio indigeant ».

Facta autem die sequenti, 8 Augusti, de his relatione, SSmus D. N. resolutionem Emorum Patrum adprobare dignatus est.

L. ✠ S. Iulius Grazioli, *Subsecretarius.*

III

SENOGALLIEN.

IURIS FUNERANDI

DE IURE FUNERUM AC EMOLUMENTORUM INTER PAROCHUM LOCI "BELVEDERE OSTRENSE,, ET ECCLESIAM LATERANENSEM S. MARIAE A MISERICORDIA.

Die 7 Augusti 1909

SYNOPSIS DISPUTATIONIS. — Inter parochum oppidi, cui vulgo nomen *Belvedere Ostrense*, intra fines Senogalliensis dioecesis, atque sodalitatem sub titulo S. Mariae a Misericordia, eodem in oppido in solo lateranensi erectam, controvertitur, praesertim circa funerandi ius, quod sodalitas

sibi, seu potius suae ecclesiae, spectare contendit; cum sodalitas eadem eiusque ecclesia in solo lateranensi, lateranensi Archibasilicae immediate subiecta, atque ita ut « coemeterio, campanili, campanis, altaribus ac « sacro fonte baptismi, cum omnimoda libertate, salvo tamen iure paro- « chialis ecclesiae », uti possit, per Bullam lateranensis ipsius Capituli, anno 1473 datam, constituta et erecta fuerit. Haec autem iura et privilegia sodalitati ipsi atque ecclesiae S. Mariae, in qua sodalitas erecta est, a lateranensi Capitulo recognita iterum fuerunt, tum cum ad collegiatae honorem et dignitatem ecclesia ipsa per Bullam Capituli eiusdem, die 8 Augusti 1587, evecta est.

Quamvis autem elapsis quoque saeculis Canonicos inter collegiatae ecclesiae S. Mariae et parochum memorati oppidi seu ecclesiae S. Petri querelae et lites non defuerint, tum aliis super rebus, tum etiam super funerandi iure, hae tamen magis magisque novissimis exarserunt temporibus. Proscripta namque a legibus eversivis collegiata, ac demortuis Canonicis, eorumque loco duobus suffectis capellanis, qui Sacra in sodalitatis ecclesia facerent, anno 1895 Antonius Renzi, ecclesiae S. Petri tunc temporis parochus, emolumenta omnia, quae occasione funerum in ecclesia paroeciali peractorum persolvebantur, sibi attribuit, ac quartam funerariam petiit pro iis funeribus, quae in ecclesia sodalitatis S. Mariae celebrarentur. Scitu namque opportunum est, hanc, dum collegiata exstaret, in oppido *Belvedere Ostrense* viguisse consuetudinem, ut emolumenta funeraria, quae in cera ad cadavera accensa consistebant, aequales in partes inter duas ecclesias, nullo habitu respectu quanam in ecclesia tumulatio fieret, dividerentur, cera vero in altaribus accensa integre in ecclesiae tumulantis favorem cederet.

Hisce itaque de causis, maxime postquam Ioannes Feltrini, anno 1905, eâdem ratione ac suus decessor, in funere cuiusdam Francisci Filipponi, sodalitatis confratris, se gesserit, et non modo emolumenta omnia funeraria fecerit sua, sed et exsequialem ipsam Missam in collegiata ecclesia litare praesumpserit, ecclesiae collegiatae S. Mariae capellani rem Episcopo Senogalliensi definiendam subiecerunt.

Tria autem hanc in rem Senogalliensis Curia edidit decreta: primum die 6 Septembris 1905, quo funerandi ius in ecclesia collegiata plene parocho seu plebano oppidi *Belvedere Ostrense* spectare edixit; alterum die 11 Iulii 1906, quo contrarium statuit, atque idem ius funerandi capellanis ecclesiae S. Mariae, salva tamen quarta funeraria parocho, recognovit; atque tertium tandem, die 6 Augusti 1906, quo, abrogato secundo decreto, ad primum rediit. Ius enim funera persolvendi in ecclesia sodalitatis seu S. Mariae a Misericordia, de quo praecipue controvertitur, iterum plebano

attribuit, hortatis partibus, ut, quoad alia iura in quaestionem deducta, transactionem quamdam Curiae ipsi proponendam curarent.

Iamvero primum citatum decretum est sequentis tenoris: « 1.° il pie- « vano di Belvedere ha il diritto di associare dalla casa alla chiesa di S. « Maria i cadaveri dei suoi filiani che ivi legittimamente dovessero tumu- « larsi, di fare ai medesimi filiani in detta chiesa l'ufficio funebre, cioè « cantare la Messa e fare le esequie, e di associare la salma dalla chiesa « medesima al camposanto; 2.° il pievano, che ha fatto l'ufficio funebre, « ha diritto a tutti gli emolumenti, detratta la quarta funeraria per la « detta chiesa di S. Maria; 3.° nell'associazione del cadavere, dalla casa « alla chiesa di S. Maria e da detta chiesa al camposanto, la croce unica « dev'essere quella di S. Maria ». – Secundum vero decretum ita sonat: « 1.° al parroco spetta solamente il diritto di levare il cadavere e di accom- « pagnarlo alla chiesa di S. Maria *sub unica cruce ecclesiae tumulantis;* « 2.° ogni altra funzione funeraria spetta ai cappellani della chiesa di « S. Maria; 3.° al parroco medesimo deve pagarsi la quarta funeraria... ». Tertium demum decretum plus minusve aequivalet primo.

Ut haec agendi ratio Senogalliensis Curiae intelligatur, sciatur oportet, ipsam ex se plebano oppidi *Belvedere Ostrense*, seu parocho ecclesiae S. Petri, semper favisse, atque secundum decretum, quo eiusdem instantiae reiiciuntur, ac funerandi ius sodalitatis ecclesiae recognoscitur, ea tantum de causa emisisse, quod haec S. Congregatio ad quam interim sodalitas ipsa, post primum nempe Curiae decretum, recursum habuerat, rescripto die 22 Iunii 1906 dato, funerandi ius ecclesiae eidem S. Mariae plene spectare ad instar ecclesiarum Regularium edixit. Aque hinc etiam intelligitur, quanam de causa de postremo Curiae decreto nulla habita sit ratio in hoc proposito dubio, nempe: *an sustineatur decretum Curiae Senogalliensis, diei 21 Septembris 1905, vel potius decretum eiusdem Curiae, diei 11 Iulii 1906*. Siquidem tertium decretum a Curia Senogalliensi editum est postquam S. H. C. de re praeoccupata fuerat, atque in eam suam emiserat sententiam; quin dicamus, tandem aliquando, tertium decretum idem esse ac primum.

Hisce praehabitis, praestat advertere, in casu tria esse de quibus sub unica dubitandi formula quaeritur: 1.° an confraternitati S. Mariae competat ius funerandi; 2.° an dictae confraternitati spectet ius Missam exsequialem litandi in propria ecclesia S. Mariae emolumentaque percipiendi; 3.° demum, an eidem confraternitati pertineat etiam ius exsequias ad tumulum persolvendi.

Iamvero, quoad primum quaesitum non videtur ambigendum, quod ecclesia S. Mariae fruatur iure sepeliendi seu funerandi, nedum confratres

a Misericordia, verum etiam omnes fideles inibi sepulturam gentilitiam vel electivam habentes. Hoc enim patet ex verbis Bullae, qua anno 1437 erecta fuit ecclesia ipsa, et qua donata fuit privilegio exemptionis a qualibet ordinaria sive Episcopi sive parochi potestate, et immediate subiecta fuit iurisdictioni Capituli lateranensis, adeo ut « uti possit coemeterio, « campanili, campanis cum omnimoda libertate, salvo tamen iure paro- « chialis ecclesiae ». Iam age: ius habendi coemeterium aequivalet iuri sepulturae tradendi, quando agitur uti in casu, de ecclesia seu confraternitate non subiecta ordinariae potestati dioecesanae, sed ad instar Regularium exempta. Tunc enim ius sepulturae, praeter ius tumuli, secumfert etiam ius sepeliendi et funerandi iuxta tritum adagium *ubi tumulus, ibi funus.*

Neque in themate aliquid facessit clausula apposita in Bulla erectionis *salvo iure paroecialis ecclesiae;* nam haec clausula id tantum importat ut parocho defunctorum proprio solvatur quarta funeraria. Hoc sane modo similem clausulam authentice interpretatus est Clemens III in cap. *Certificari 9, de sepulturis;* quin imo affinis clausula addi solet in privilegiis apostolicis, quibus conceditur Regularibus ius sepulturae.

Ab huius quaestionis solutione, pendet et altera supra proposita, quae refertur ad ius litandi Missam exsequialem et emolumenta percipiendi. Siquidem, cum Missa exsequialis nonnisi pars sit iuris funerandi, semel recognito iure funerandi ecclesiae S. Mariae, eo ipso attribui debet eidem ius celebrandi Missam exsequialem, sive haec celebretur a canonicis sive a capellanis. Praeterea immemorabilis in casu exstare videtur consuetudo, vi cuius Missa exsequialis semper persoluta fuit a canonicis, numquam vero a parocho.

Hoc in tuto posito, nulla difficultas adesse potest circa emolumentorum perceptionem. Nam, ad tramites iuris communis, nonnisi quarta funeraria competit parocho proprio. Ita S. Congregatio Concilii pluries, v. gr. in *Asculana* 8 et 29 Augusti 1733 ad 3, et in *Viterbien.* 16 Septembris 1826 ad 4. Quod si in antecessum emolumenta funeraria, quae percipiebantur occasione funeris sive in ecclesia collegiali sive in parochiali celebrati, dividebantur pro medietate inter parochum et canonicos, hoc originem duxisse videtur ex quadam concordia inita inter ipsos, quae, quum non amplius exstent canonici qui servitium praestent in ecclesia parochiali, nulla ratio suppetit cur etiam nunc retineri debeat.

Ad postremam quaestionem quod attinet, seu quoad exsequias ad tumulum, confraternitas ultro admittit, eas pro praeterito celebratas semper fuisse in collegiata a parocho S. Petri. Quin imo de exsequiis tantum intelligenda videntur documenta ac testimonia, quae idem parochus ex adverso adducit ut ostendat suum ius litandi Missam exsequialem.

Ex altera parte, favore parochi S. Petri, quae sequuntur subiici possunt. Explorati iuris est, quod ex inre communi solae ecclesiae paroeciales gaudent iure sepeliendi seu funerandi, uti constat ex cap. *Is qui, 3, de sepulturis in VI*, et supponitur in cap. *Nos instituta 1, de sepulturis*. Hinc quaelibet alia ecclesia, quae hoc idem ius sibi asserit, ex privilegio apostolico illud habuisse diserte probare tenetur. Ita privilegiatum funerandi ius habent ex privilegio Regulares aliaeque ecclesiae ab Ordinarii et parochi iurisdictione exemptae. Verum ecclesiae et oratoria, quae intra fines alicuius paroeciae continentur, quaeque immediate subsunt parocho et mediate Episcopo, nonnisi ius tumuli, non autem verum ac proprium ius sepeliendi et funerandi habere valent. Ita respondit S. Congregatio Rituum in decreto *Urbis et Orbis* diei 10 Decembris 1703, n. 2123 ad dubium 20. Idem tenuit S. Congregatio Concilii in *Bononien.* 28 Iunii 1724 ad 9, in *Civitatis Castellanae* 28 Ianuarii 1766, in *Viterbien.* 16 Septembris 1826 ad 5, et in *Novarien.* 5 Iulii 1727.

Iamvero in casu dubitari posset, an revera ecclesia S. Mariae perfecto exemptionis iure, saltem hodie, fruatur. Nam quamvis Bonifacius IX concesserit Capitulo lateranensi privilegium erigendi loca pia in solo lateranensi atque ea eximendi a potestate Ordinariorum ac sibi ipsi immediate subiiciendi, addit tamen clausulam: « iure tamen parochialis ecclesiae « et alterius cuiuslibet alias in omnibus semper salvo ». Praeterea Pius V privilegia ac indulta Capituli lateranensis abrogavit et abolevit. Utique sane Xystus V eadem in vigorem revocavit per Bullam *Si cunctas* diei 15 Ianuarii 1586, sed adiecta limitatione, quod accedat licentia Ordinariorum, imo et loca fundanda subiici videntur eisdem Ordinariis. In themate proinde, quum ecclesia S. Mariae sita sit intra limites parochiae S. Petri, neque certo constet de illius exemptione, non immerito argui potest ius parochi funerandi super cadavera suorum filianorum in dicta confraternitatis ecclesia tumulandorum; idque eo vel magis quod in Bullis erectionis ecclesiae et collegiatae adduntur clausulae « salvo iure parochialis ecclesiae », et « sine alicuius praeiudicio ».

Hoc confirmari videtur ex quodam inventario parochiali S. Petri diei 10 Septembris 1743, ubi de funeribus edicitur, quod « in ecclesia collegiata « praecipue, licet fundata in solo lateranensi, plebanus sive eius capella- « nus curatus in eius defectu, per consuetudinem immemorabilem et in- « veteratam, semper fecit et de praesenti facit functionem funebrem tum « saecularium tum canonicorum, si illorum contingat mors ». Idem constat ex attestatione diei 21 Decembris 1805 subscripta a pluribus testibus, etiam sacerdotibus sive saecularibus sive regularibus; item duae aliae similes depositiones prostant die 21 Augusti 1805 et 31 Augusti 1806. Praeterea

quum anno 1824 exorta fuerit quaestio inter plebanum et canonicos circa ctiones funerarias in collegiata peragendas, Capitulum lateranense expefundivit quidem monitorium super manutentione in exercitio ordinariae iurisdictionis; sed causa acta in possessorio coram tribunali collegiali primae instantiae Apostolicae Camerae die 21 Augusti 1824, advocatus parochi Caprini praefatum monitorium moderari obtinuit.

Cum igitur ex dictis parocho S. Petri competere videatur ius funerandi in collegiata, hoc ipso competere eidem videtur ius Missam exsequialem ibidem litandi, et omnia emolumenta funeraria percipiendi, dempta quarta.

Ceterum, parochum S. Petri saltem manutenendum esse in suo iure peragendi exsequias in collegiata, praeter iam adducta, confirmant tres ex octo testibus iuratis, qui anno 1905 a Curia excussi sunt, quique deposuerunt, eas a solo parocho hucusque persolutas fuisse. De hac re exemplum habetur in causa *Pisauren.* coram S. C. EE. et RR. agitata die 5 Maii 1905 ad dubium V.

His igitur perpensis, Emi Patres huius S. Congregationis Concilii, in comitiis generalibus diei 24 Augusti 1907, proposito dubio: *an sustineatur decretum Curiae Senogalliensis, diei 21 Septembris 1905, vel potius decretum eiusdem Curiae, diei* 11 *Iulii* 1906, responderunt: *Dilata.* Idque ut per spectam ex integro haberent Bullam Xysti V.

Reproposità autem eâdem quaestione in plenario coetu diei 1 Februarii 1908, quum clarius constiterit, privilegia et indulta Capitulo lateranensi a Summis Pontificibus concessa, inter quae ius erigendi ecclesias et loca pia cum exemptione ab Ordinariis et cum iure funerandi privilegiato, derogata non fuisse praesertim a Xysto V per citatam *Si cunctas* diei 15 Ianuarii 1586, sive quia hic Pontifex, in vigorem revocans privilegia iam antea a Pio V abolita, ea dumtaxat moderavit ad tramitem Concilii Tridentini, sive quia de cetero Bulla Sixtina non iam concessa a Capitulo lateranensi privilegia, sed potius in posterum ab eodem locis piis ecclesiisque concedenda respiceret; iidem Emi Patres ad supra relatum dubium respondendum censuerunt: *Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.*

Verum parochus oppidi « Belvedere Ostrense », ubi primum de hac decisione edoctus fuit, apud hanc S. C. institit, ut beneficium novae audientiae illi concederetur, ea praesertim de causa, quod nova super re se documenta esse exhibiturum spoponderit. Haec sane quae a plebano vel noviter, vel ac si nova essent, deducta fuerunt, ad trutinam iterum vocata sunt, in plenariis comitiis diei 22 Maii 1909, in quibus proposita dubitandi formula: *an sit standum vel recedendum a decisis in casu;* dimissa fuit responso: *Dilata.* Mandarunt enim tunc Emi Patres ut accuratae investigationes fierent ad detegendam conventionem, quae locum habuisse ferebatur

anno 1743 inter ecclesiam lateranensem S. Mariae et plebanum parochum; et insuper ut super implexo negotio votum Consultoris ex quireretur.

Inquisitiones quidem peractae, tum ab Episcopo Senogalliensi in sua Curia, tum a moderatoribus confraternitatis in proprio tabulario, sed nihil profecerunt, et, his haud obstantibus, praedicta conventio adhuc desiderabatur. Consultor autem ita votum suum concludit: « 1.° ad parochum « pertinere ius funerum in ecclesia S. Mariae, ita tamen ut ius celebrandi « Missam exsequialem remaneat penes capellanos S. Mariae; 2.° capellanos « S. Mariae nullum ius habere ad quamlibet partem emolumentorum fu- « nerum quae fiunt in ecclesia parochiali; ius autem habere retinendi emo- « lumenta funerum, quae fiunt in ecclesia S. Mariae, praeter quartam « funerariam, quae debetur parocho ».

Tandem quarto reproposita causa, Emi Patres S. Congregationis Concilii, in plenis comitiis diei 7 Augusti 1909, ad dubium: *an sit standum vel recedendum a decisis in casu*, responderunt: *in decisis et amplius.*

Facta autem de his SSmo D. N., in audientia sequentis diei, 8 Augustini relatione, Sanctitas Sua Emorum Patrum resolutionem approbare dignata est.

Iulius Grazioli, *Subsecretarius.*

L. ✠ S.

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE

I

AD R. D. CAROLUM SILVIO VIO, OB EDITUM VOLUMEN « UNDE SUMUS »

Rmo Signore,

Mi reco a piacevole premura di adempiere il venerato incarico, affidatomi da Sua Santità, di ringraziare la S. V. del filiale e devoto omaggio fatto alla medesima Santità Sua con l'invio del volume intitolato *Unde sumus.*

Il S. Padre ha rilevato con piacere l'importanza di tale pubblicazione, in questi tempi sopratutto, nei quali l'ateismo da un lato e le scienze positive dall'altro cercano di sviare le menti ed i cuori dalla contemplazione dell'alta origine dell'uomo e della sua eccelsa destinazione.

Ammira poi, l'Augusto Pontefice, l'attività della S. V. che, fra le gravi e molteplici cure del ministero parrocchiale, sa trovare anche il tempo da

istruire i fedeli con libri pieni di sana dottrina ed inspirati da vero sentimento apostolico.

Mentre pertanto il S. Padre se ne rallegra con lei, di tutto cuore le imparte l'apostolica benedizione, in attestato del Suo gradimento e quale pegno dei celesti favori.

Mi valgo dell'occasione per raffermarmi con sensi di ben sincera stima

di V. S. Rma

Roma, 22 Agosto 1909.

affmo per servirla

L. ✠ S. R. Card. Merry Del Val.

II

AD R. D. CANONICUM I. LAHITTON, OB EDITUM VOLUMEN « LA VOCATION SACERDOTALE ».

Monsieur le Chanoine,

Le Saint Père a agréé avec une particulière bienveillance l'hommage du volume que vouz Lui avez fait remettre.

Encouragé par Monseigneur vôtre Evêque, vous vous efforcez de mettre en lumière, dans une synthèse rapide, mais claire et précise, la pure doctrine de l'Eglise, concernant la *vocation sacerdotale*.

Aucun sujet ne peut tenir à cœur davantage au Saint Péere, dont la sollicitude, comme vous le rappelez avec une filiale déférence, s'est toujours portée d'une manière spéciale sur le recrutement du clergé et la formation à la sainteté, recommandant aux Evêques de *veiller sur leurs séminaires, et de ne choisir, pour les appeler à l'honneur du sacerdoce, que ceux qui sont véritablement aptes* à en remplir dignement les augustes fonctions. Pour développer efficacement cette aptitude ou *idonéité*, les supérieurs et directeurs des Séminaires feront appliquer avec soin leurs élèves à une vigoureuse formation intellectuelle, par l'usage constant de la langue latine, et par l'étude approfondie de la philosophie scolastique, ainsi qu'à une discipline morale féconde par l'habitude d'obéir, avec des vues surnaturelles et un empressement filial, aux avis et aux indications de l'Evêque, gardien de la foi et modérateur de l'action.

Sa Sainteté se plaît donc à louer votre zèle éclairé, et à faire des vœux pour que votre ouvrage produisse de très heureux fruits et contribue à donner à votre pays des prêtres de grande science et de haute vertu: un clergé d'élite est la salut d'une nation.

Comme gage de Son entière bienveillance, le Saint Père vous envoie de tout cœur la bénédiction apostolique.

Veuillez agréer, en même temps, Monsieur le Chanoine, avec mes remercîments pour l'exemplaire que vous m'avez gracieusement fait remettre, l'expression de mes sentiments bien dévoués en notre Seigneur.

Rome, le 6 Septembre 1909.

R. Card. Merry Del Val.

L. ✠ S.

III

AD R. P. DOMINICUM PASI, S. I., PROVINCIAE VENETAE PRAEPOSITUM, DE PIO OPERE EXERCITIORUM SPIRITUALIUM PRO OPERARIIS.

Rev. Padre,

Sono lieto di significarle che il S. Padre, consapevole dell'opera salutare da Lei promossa, del Ritiro spirituale per gli operai, se ne è vivamente compiaciuto, e fa voti che la pia pratica si diffonda ovunque per il bene di tante anime. Al qual fine Sua Santità imparte di tutto cuore l'apostolica benedizione alla R. V., ai rev. Confratelli che La coadiuvano in detta opera, a tutti i benefattori della medesima, ed agli operai che intervengono agli Esercizî.

Con sensi di ben sincera stima, passo al piacere di raffermarmi

di V. R.

Roma, 6 Settembre 1909.

affmo nel Signore

L. ✠ S.

R. Card. Merry Del Val.

IV

AD PRAESIDEM IMPERIALIS UNIVERSITATIS TOKIENSIS, OB VOLUMEN HISTORICUM SUMMO PONTIFICALI EXHIBITUM.

Monsieur le Président,

Son Excellence le Baron Uchida, Ambassadeur du Japon près la cour de Vienne, a, par l'intermédiaire du Nonce apostolique d'Autriche-Hongrie, fait remettre au Saint Père, de votre part, le livre intitulé: *A History of Communication between the Pope and Masamune Date, a pious Japanese Lord,* compilé par l'Université Impériale de Tokio.

Sa Sainteté me charge de vous remercier pour le vif plaisir qu'Elle en a éprouvé, et de vous transmettre Ses meilleures félicitations. Ce remar-

quable ouvrage est un travail, qui restera particulièrement précieux pour l'histoire du Iapon et des relations du Saint Siège avec votre illustre pays.

Il m'est très agréable de saisir cette occasion, Monsieur le Président, pour vous donner l'assurance de ma plus haute estime et de ma parfaite considération.

Rome, le 7 Septembre 1909.

R. Card. Merry Del Val.

L. ✠ S.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RELIGIOSI

COMUNICATO

Esiste in Torino un Istituto femminile, detto di S. Maria, con case dipendenti in Civitavecchia e Grottammare, i cui membri vestono una divisa, quasi perfettamente identica a quella delle Figlie della Carità di S. Vincenzo de' Paoli.

Questa sacra Congregazione, a prevenire qualsiasi equivoco, dichiara che il detto Istituto, non solo nulla ha che fare colle Figlie della Carità di S. Vincenzo, ma non è in alcun modo Istituto religioso, nè come tale dipende dell'autorità ecclesiastica; che i suoi membri non sono legati da voti riconosciuti, nè autorizzati a vestire un abito religioso.

Roma, 4 Ottobre 1909.

Fr. G. C. Card. Vives. *Prefetto.*

L. ✠ S.

Per Monsignor Segretario
Vincenzo La Puma.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Il Santo Padre, con biglietto della Segreteria di Stato e con Breve pontificio, si è degnato di nominare:

Prelati domestici:

10 Agosto 1909. — Il Rev. D. Riccardo Mac Andrew, rettore di S. Maria a Wilkes-Barre, della diocesi di Scranton;

— Giovanni Patrizio O'Malley, parroco a Pittstown, della medesima diocesi.

28 Settembre 1909. — Il Rev. D. Raimondo Gil de Britto, della diocesi di Piauhy;

— Il Rev. D. Gioachino De Oliveira Lopes, della medesima diocesi.